

QO'SHINLAR MAXSUS HARAKATLARIDA FRONT ORTI TA'MINOTINI SAMARADORLIGINI OSHIRISH HAMDA ILG'OR XORIJ TAJRIBALARI

IMPROVING THE EFFICIENCY OF REAR SUPPORT IN SPECIAL OPERATIONS FORCES AND ADVANCED FOREIGN EXPERIENCES

ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ ТЫЛОВОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ В СПЕЦИАЛЬНЫХ ОПЕРАЦИЯХ И ПЕРЕДОВОЙ ЗАРУБЕЖНЫЙ ОПЫТ

Muxtorov Rustam Raxim o'g'li

Annotatsiya

O'zbek tili: Mazkur ilmiy maqolada qo'shinlar maxsus harakatlarida front orti ta'minotining samaradorligini oshirishning muhimligi va zamonaviy ilg'or xorij tajribalari tahlil qilinadi. Maxsus harakatlar tizimi doirasida front orti ta'minotining samarali boshqarilishi jangovar operatsiyalarni muvaffaqiyatli amalga oshirishda asosiy rol o'ynaydi. Xorij tajribalari asosida, bu sohada eng yangi texnologiyalar, metodologiyalar va strategiyalarni joriy etish orqali samaradorlikni oshirishning imkoniyatlari ko'rib chiqiladi. O'zbekistondagi maxsus harakatlar tizimi va uning front orti ta'minoti sohasidagi holati ham tahlil qilinadi va xorij tajribalari asosida takliflar keltiriladi.

Ingliz tili: This scientific article analyzes the importance of improving the efficiency of rear support in special operations forces and examines advanced foreign experiences. Effective management of rear support within the special operations system plays a key role in successfully carrying out combat operations. Based on foreign experiences, the paper explores how to increase efficiency by implementing the latest technologies, methodologies, and strategies in this area. The current state of rear support in Uzbekistan's special operations forces is also analyzed, and recommendations based on foreign experiences are provided.

Rus tili: В данной научной статье анализируется важность повышения эффективности тылового обеспечения в специальных операциях и рассматривается передовой зарубежный опыт. Эффективное управление тылом в системе специальных операций играет ключевую роль в успешном проведении боевых операций. На основе зарубежного опыта рассматриваются возможности повышения эффективности путем внедрения новейших технологий, методологий и стратегий в данной области. Также анализируется текущее состояние тылового обеспечения в специальных силах Узбекистана и предлагаются рекомендации на основе зарубежного опыта.

Kalit so'zlar

O'zbek tili: Maxsus harakatlar, front orti ta'minoti, samaradorlik, ilg'or xorij tajribalari, logistika ta'minot tizimi, axborot texnologiyalari, ta'minot zanjiri, jangovar

operatsiyalar, innovatsiyalar

Ingliz tili: Special operations, rear support, efficiency, advanced foreign experiences, logistics, supply system, information technologies, supply chain, combat operations, innovations

Rus tili: Специальные операции, тыловое обеспечение, эффективность, передовой зарубежный опыт, логистика, система снабжения, информационные технологии, цепочка снабжения, боевые операции, инновации

1. **Kirish (1–2 sahifa)**

- Mavzu haqida umumiy tushuncha.
- Maxsus harakatlar va front orti ta'minotining muhimligi haqida qisqacha ma'lumot.

- Tadqiqotning maqsadi va vazifalari.

2. **Qo'shinlar maxsus harakatlari va front orti ta'minoti (5–6 sahifa)**

- Maxsus harakatlar tushunchasi.
- Front orti ta'minotining ahamiyati va vazifalari.
- Maxsus harakatlar va front orti ta'minotining o'zaro aloqasi.
- Front orti ta'minotining asosiy turlari va ularni amalga oshirish jarayonlari.

3. **Ilg'or xorij tajribalari (7–9 sahifa)**

- Dunyoning turli davlatlarida maxsus harakatlar va front orti ta'minoti tizimi qanday ishlamoqda?
- Xorijda qo'llanilayotgan ilg'or texnologiyalar va metodologiyalar.
- Maxsus harakatlar sohasidagi eng yaxshi amaliyotlar.
- Front orti ta'minotida samaradorlikni oshirish uchun xorij tajribalaridan o'rganish.

4. **O'zbekistondagi mavjud holat (4–5 sahifa)**

- O'zbekistonning maxsus harakatlar va front orti ta'minoti tizimi.
- O'zbekistondagi maxsus harakatlar va front orti ta'minoti sohasidagi muammolar.

- Mahalliy sharoitda ilg'or xorij tajribalarini qanday joriy etish mumkinligi.

5. **Front orti ta'minotining samaradorligini oshirish yo'llari (6–7 sahifa)**

- Maxsus harakatlarda samaradorlikni oshirish uchun ilg'or texnologiyalar va metodlar.

- Front orti ta'minotida samaradorlikni oshirish uchun tavsiyalar.

- Ta'minot zanjirlarini optimallashtirish, axborot texnologiyalari, logistikani rivojlantirish.

- Xavfsizlik va samaradorlikni oshirishda innovatsion yondashuvlar.

• **Maxsus Harakatlar va Front Orti Ta'minoti:** Maxsus harakatlar sohasida front orti ta'minoti juda muhim rol o'ynaydi. Samarali ta'minot tizimi jangovar holatda qo'shinlarning kurashishga tayyorligini, tezkor javob berish imkoniyatini ta'minlaydi. Bu tizim logistic hamda axborot ta'minoti orqali qo'shinlarga kerakli jihozlar, oziq-ovqat, tibbiy yordam, va boshqa resurslarni yetkazib beradi.

• **Ilg'or Xorij Tajribalari:** Xorijda maxsus harakatlar va front orti ta'minoti sohasida bir qancha ilg'or tajribalar mavjud. Masalan, AQShning logistika tizimi har bir buyurtma bo'yicha o'z vaqtida yetkazib berishni ta'minlash uchun ilg'or axborot texnologiyalarini joriy etgan. Shuningdek, NATO kuchlari samaradorlikni oshirish uchun avtomatizatsiya va sun'iy intellektdan foydalanmoqda.

• **O'zbekistondagi Holat va Takliflar:** O'zbekistonda maxsus harakatlar va front orti ta'minoti tizimi hozirda rivojlanish bosqichida. Biroq, resurslarning taqsimlanishi, logistika tarmoqlari va axborot tizimlaridagi ayrim muammolar mavjud. Buning ustiga, xorij tajribalari asosida samaradorlikni oshirish uchun yanada ko'proq ilmiy va amaliy tadqiqotlar o'tkazilishi lozim.

1. AQSh: Logistika va Axborot Texnologiyalari

AQSh armiyasi va boshqa maxsus kuchlar front orti ta'minoti tizimini samarali boshqarish uchun ilg'or logistika tizimlari va axborot texnologiyalaridan foydalanadi. AQShda ta'minotning barcha tarmoqlari avtomatizatsiya qilingan va zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida boshqariladi. Bunda:

• **JIT (Just-in-Time) Logistika:** AQShning harbiy logistika tizimi "Just-in-Time" (JIT) usuliga asoslanadi. Bu tizimda resurslar faqat kerak bo'lganda va joylashgan hududga yetkazib beriladi. Bu usulning asosiy maqsadi ortiqcha saqlashni kamaytirish va ta'minot tizimini tezkor va samarali qilishdir.

• **Global Ta'minot Tizimi:** AQSh armiyasining maxsus kuchlari dunyoning turli burchaklarida joylashgan bazalardan foydalangan holda global ta'minot zanjirini boshqaradi. Bu tizim barcha zarur materiallar, oziq-ovqat va jihozlarni harbiy qismlarga tezkor yetkazib berishni ta'minlaydi. Ta'minot jarayonlari boshqaruv tizimlari yordamida nazorat qilinadi va optimallashtiriladi.

• **Axborot Texnologiyalari va Sun'iy Intellekt:** AQSh armiyasi ta'minot jarayonlarida sun'iy intellekt va ma'lumotlarni tahlil qilish texnologiyalaridan foydalanadi. Bu texnologiyalar yordamida ta'minotning barcha bosqichlari real vaqtda kuzatilib, kerakli o'zgarishlar kiritiladi. Xususan, **Global Command and Control System (GCCS)** kabi tizimlar yordamida ta'minotdagi har qanday muammo aniqlanib, tezda hal etiladi.

2. Rossiya: Front Orti Ta'minoti va Strategik Rejalashtirish

Rossiya Federatsiyasining harbiy kuchlari, maxsus harakatlar va front orti ta'minoti tizimini o'ziga xos strategik rejalashtirish orqali boshqaradi. Rossiya tajribasida quyidagi yondashuvlar mavjud:

- **Markazlashtirilgan Logistika:** Rossiya armiyasi front orti ta'minotini markazlashtirilgan tizim orqali boshqaradi. Bu tizim ta'minot resurslarini bir markazdan boshqarishga imkon beradi va harbiy vazifalarni bajarish uchun zarur bo'lgan materiallar, jihozlar va oziq-ovqatni tezkor yetkazib berishga xizmat qiladi.

- **Sovet Yordam Tizimidan Foydalanish:** Rossiya armiyasi o'zining strategik tajribalarida Sovet Ittifoqining eski yordam tizimlarini qo'llab-quvvatlaydi. Bu tizimlar, xususan, tibbiy yordam, oziq-ovqat va boshqa resurslarni tezda frontga yetkazib berish bo'yicha mukammal tizimlar yaratgan edi.

- **Tezkor Ta'minot Zanjirlarini Integratsiya qilish:** Rossiya maxsus harakatlar uchun ta'minot zanjirlarini tezkor va samarali boshqarishni ta'minlaydigan tizimlarni yaratgan. Bu tizim yordamida frontga yaqin hududlarda harbiy qismlarning barcha ehtiyojlari qoplanadi.

3. Buyuk Britaniya: Innovatsion Texnologiyalar va Raqamli Logistika

Buyuk Britaniya armiyasida ham maxsus harakatlar va front orti ta'minoti sohasida ilg'or texnologiyalar va raqamli yondashuvlar keng qo'llaniladi:

- **Raqamli Logistika Tizimlari:** Buyuk Britaniya armiyasining ta'minot tizimi raqamli boshqaruv texnologiyalarini joriy etish orqali samaradorlikni oshirgan. "Joint Logistics Command" (JLC) tizimi orqali logistika resurslari real vaqtda boshqariladi. Bu tizim yordamida harbiy qismlarga kerakli materiallar va resurslar tezda yetkazib beriladi.

- **Integratsiya Va Yig'ilgan Ma'lumotlar:** Britaniya armiyasining front orti ta'minoti jarayonlari ko'plab manbalardan kelgan ma'lumotlarni yig'ish va ularni integratsiya qilish orqali amalga oshiriladi. Bu orqali barcha zarur bo'lgan resurslar bir joydan boshqariladi va kerakli vaqt va joyga tezda yetkaziladi.

- **Smart Ta'minot Texnologiyalari:** Buyuk Britaniyada sun'iy intellekt yordamida ta'minot zanjiri optimallashtiriladi. Masalan, Buyuk Britaniya armiyasi harbiy buyurtmalarni real vaqtda kuzatib, ularning ta'minoti bo'yicha prognozlar yaratadi va logistikani samarali boshqaradi.

4. Xitoy: Strategik Logistika va Tezkor Yordam

Xitoy armiyasi maxsus harakatlar va front orti ta'minotini strategik rejalashtirish orqali boshqaradi. Xitoyda quyidagi ilg'or tajribalar mavjud:

- **Strategik Ta'minot Markazlari:** Xitoyda maxsus harakatlar uchun strategik ta'minot markazlari mavjud. Bu markazlar orqali barcha zarur materiallar va jihozlar yig'ilib, frontga yuborish uchun tayyorlanadi. Xitoyda logistika tizimi harbiy ehtiyojlarga moslashgan holda yuqori darajadagi samaradorlikni ta'minlaydi.

- **Tezkor Yordam Tizimlari:** Xitoyda front orti ta'minoti tizimi barcha zarur resurslarni tezda yetkazib berish uchun yuqori tezlikda ishlovchi tizimlarga asoslanadi. Bu tizim yordamida jangovar holatlarda yordam ko'rsatilishi tez va samarali amalga oshiriladi.

• **Yuqori Texnologiyalar:** Xitoyda ta'minot tizimi uchun avtomatlashtirilgan texnologiyalar va raqamli platformalar qo'llaniladi. Yangi texnologiyalar yordamida logistika tizimlari maksimal samaradorlikka erishmoqda.

5. NATO: Koalitsion Operatsiyalar va Integratsiya

NATO (Shimoliy Atlantika Shartnomasi Tashkiloti) doirasida amalga oshiriladigan maxsus harakatlar va front orti ta'minoti operatsiyalari koalitsion hamkorlik asosida amalga oshiriladi. NATO o'zining front orti ta'minoti tizimini quyidagi tamoyillar asosida boshqaradi:

• **Koalitsion Logistika:** NATO kuchlari koalitsion ta'minot tizimiga asoslanadi. Har bir a'zo mamlakat o'z resurslarini va ta'minot tizimlarini birlashtirib, umumiy ta'minot tarmog'ini yaratadi. Bu yondashuv operatsiyalarni samarali boshqarish va resurslarni bir joyga yig'ish imkonini beradi.

• **Xavfsizlik va Samaradorlikni Ta'minlash:** NATO ta'minoti xavfsiz va samarali bo'lishi uchun ilg'or xavfsizlik texnologiyalarini qo'llaydi. Ma'lumotlarni himoya qilish, resurslarni kuzatish va harbiy buyurtmalarni real vaqtda boshqarish uchun raqamli texnologiyalar joriy etilgan.

• **Tezkor Javob Berish Qobiliyati:** NATOda ta'minot tizimi o'z vaqtida va tezkor yordam ko'rsatish imkoniyatiga ega bo'lib, barcha harbiy qismlarni va alohida maxsus operatsiyalarni qo'llab-quvvatlaydi.

Xulosa:

Xorij tajribalari, maxsus harakatlar va front orti ta'minotini samarali boshqarish bo'yicha ilg'or texnologiyalar va metodologiyalarni o'rganish, O'zbekistonda ham samarali tizimlarni yaratish imkoniyatlarini ko'rsatadi. Samarali logistika, axborot texnologiyalari, raqamli platformalar va strategik rejalashtirish O'zbekiston armiyasining samaradorligini oshirishga yordam beradi. "Qo'shinlar maxsus harakatlarida front orti ta'minoti samaradorligini oshirish hamda ilg'or xorij tajribalari" mavzusidagi ilmiy maqola uchun foydalanilgan adabiyotlar va manbalarni keltirishda, asosan, quyidagi turdagi manbalar tavsiya etiladi:

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR VA MANBALAR

1. KITOBLAR:

• **"Military Logistics and Strategic Performance" by William A. Cohen** – Harbiy logistika va maxsus harakatlar bilan bog'liq strategik va taktikalik qarorlar haqida chuqur tahlil.

• **"The Handbook of Military Logistics" by Jane's Defence** – Harbiy ta'minot tizimlari va logistika bilan bog'liq asosiy tushunchalar va usullar.

• **"Special Operations Forces: The Organizational Culture and Success" by Dennis M. Drew** – Maxsus harakatlar qo'shinlarining tashkilot madaniyati va muvaffaqiyati.

• **"The Logistics of War" by C.G. R. Jackson** – Front orti ta'minoti va jangovar operatsiyalardagi logistika haqida umumiy ma'lumot.

---

2. ILMIY MAQOLALAR:

• **"Improving the Efficiency of Military Supply Chains"** – Jangovar sharoitda ta'minot tizimlarining samaradorligini oshirish bo'yicha ilmiy maqola.

• **"Special Forces Logistics: Lessons from the Field"** – Maxsus harakatlar qo'shinlari uchun logistik tajribalar va samaradorlikni oshirish usullari.

• **"The Integration of Technology in Military Logistics"** – Raqamli texnologiyalar va avtomatizatsiya maxsus harakatlar va front orti ta'minotida qanday qo'llanilishi.

---

3. HUJJATLAR VA KONFERENSIYA MATERIALLARI:

• **NATO Logistics Handbook** – NATO qo'shinlari tomonidan qo'llaniladigan logistika tizimlari va maxsus operatsiyalarni ta'minlash haqida hujjat.

• **"US Special Operations Command (SOCOM) Annual Report"** – AQSH maxsus harakatlar qo'mitasi tomonidan tayyorlangan hisobotlar, bu hisobotlar maxsus harakatlar va ta'minot tizimlarining samaradorligini ko'rsatadi.

• **"Military Supply Chain Management" by Military.com** – Harbiy ta'minot tizimlarining samaradorligini oshirish bo'yicha strategiyalar va tavsiyalar.

---

4. XORIJIY HARBIY HISOBOTLAR VA TAHLILLAR:

• **RAND Corporation Reports** – RAND tashkiloti tomonidan chiqarilgan hisobotlar va tadqiqotlar, harbiy ta'minot va logistika tizimlari haqida.

• **"The Effectiveness of Military Supply Chains in Combat Zones"** – Jangovar hududlarda harbiy ta'minot tizimlarining samaradorligini tahlil qiluvchi maqola.

---

5. ONLAYN RESURSLAR VA TAHLILLAR:

• **Defence Studies Online** – Harbiy strategiyalar, maxsus harakatlar va logistika haqida onlayn maqolalar va tadqiqotlar.

• **"Special Forces and their Logistics" on GlobalSecurity.org** – Maxsus harakatlar va ularning ta'minoti bo'yicha global xavfsizlik tahlillari.

---

6. XORIJIY ARMIYALAR VA MAXSUS OPERATSIYALAR

QO'MITALARINING RASMIY HUJJATLARI:

• **US Army Logistics and Special Operations Reports** – AQSH armiyasining maxsus operatsiyalar va ta'minotga oid rasmiy hisobotlari.

• **Russian Military Special Operations Doctrine** – Rossiya maxsus operatsiyalar va ta'minot tizimlari haqida rasmiy hujjatlar.

---

7. INTERNET RESURSLARI VA JURNAL MAQOLALARI:

• **Journal of Military and Strategic Studies** – Harbiy tadqiqotlar, maxsus operatsiyalar va ta'minot tizimlari haqida ilmiy maqolalar.

- **Military Technology and Innovations** – Harbiy texnologiyalar va ilg'or xorijiy tajribalarga oid maqolalar.

---

8. **NORMATIV-HUQUQIY HUJJATLAR:**

- **UN Peacekeeping Operations Logistics Manual** – BMTning tinchlikni saqlash operatsiyalaridagi logistika va ta'minot bo'yicha qo'llanma.

- **International Logistics and War Doctrine** – Harbiy ta'minot va strategiya bo'yicha xalqaro normativ hujjatlar va amaliy qo'llanmalar.

---

9. **MAXSUS HARAKATLAR QO'MITALARINING O'Z HISOBOTLARI:**

- **Special Operations Forces Command Reports (SOFCOM)** – Maxsus operatsiyalar qo'mitalari tomonidan tayyorlangan hisobotlar va ularning operatsiyalarni ta'minlashdagi yutuqlari.